

Bilim Çocuk Kartları'yla

Dünya Miraslarını Tanıyoruz...

Bu sayımızda kartlarımızın konusu dünya mirasları. Ancak kartlarımızı incelemeye geçmeden önce "dünya mirası"nın ne olduğunu öğrenmek ister misiniz?

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, çeşitli ülkelerde bulunan ve evrensel boyutta değer taşıyan varlıkların korunmasına yönelik bir çalışma yapma düşüncesi ortaya atılmış. Bu düşünce, ancak 1972 yılında, kısa adı UNESCO olan Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'nün genel konferansında bir anlaşmaya dönüşebilmiş. Dünya Doğal ve Kültürel Mirası Koruma Sözleşmesi adındaki bu anlaşmayı, yaklaşık 175 ülke imzalamış ve uygulamaya koymuş. Bu sözleşmenin temel görevi, dünya mirasları, yani benzersiz özellikler gösteren evrensel değerlerin listesini oluşturmak ve bunları korumak.

Dünya miraslarının seçimi, 21 ülkenin temsilcilerinden oluşan Dünya Mirası Komitesi'nce yapılır. Komite, başka uluslararası kuruluşlardan da destek alır.

Bir varlığın dünya mirası olabilmesi için, önceden belirlenmiş bazı özelliklere sahip olması gerekiyor. Dünya mirasları, doğal ve kültürel ölçütler temel alınarak belirleniyor. Bu ölçütler, Dünya Mirası Komitesi'nce düzenli olarak gün-

celleniyor. Doğal miraslar fiziksel, biyolojik ve jeolojik oluşumlarının ilginçliği, soyu tehlikede olan bitki ve hayvan türlerinin varlığı, bilim dünyasına sunduğu olanaklar, estetik özellikleri ve koruma gerektirmesi gibi ölçütlere göre belirleniyor. Kültürel miraslarsa, insanlığın ürettiği tarihsel, sanatsal, estetik, arkeolojik, etnolojik, antropolojik özellikler taşıyan anıtlar, yapı toplulukları ya da sit alanlarının eşsizliği gibi ölçütlere göre değerlendiriliyor.

Sözleşmeyi imzalayan ülkeler, kendi bölgelerinde bulunan ve "dünya mirası" olarak tanımlanan değerleri korumaktan sorumlular. UNESCO'nun ilkelerine göre, dünya mirasları listesinde yer alan varlıklar özelliklerini yitirecek derecede bozulmuşlarsa ve bozulmayı önleyen gerekli önlemler alınmamışsa, listeden çıkarılıyorlar. Dünya mirasları listesi, her yıl yeni adayların listeye alınması ve yeni ülkelerin sözleşmeyi imzalamasıyla genişliyor. 2004 yılı listesinde, 134 ülkeye ait 797 varlık bulunuyor.

Ülkemiz, sözleşmeyi 1983 yılında imzalamış. Ülkemizde 9 dünya mirası bulunuyor. Bu sayının artırılmasına yönelik çalışmalar da sürdürülüyor.

Kartları Hazırlayan
Serpil Yıldız